

„ȘI DOINA, CA ȘI VEȘNICIA, S-A NĂSCUT LA SAT”

Când poetul și filosoful Lucian Blaga afirma că „veșnicia s-a născut la sat”, se referea la trăinicia și frumusețea artei populare născută din sufletul țaranului român, din imaginația lui atât de originală și, fără îndoială, din puritatea ființei sale. Nu este nici o îndoială că cel care a creat teoria spațiului mioritic, luată din ce în ce mai des astăzi în derâdere, considerată ca un blestem, o rușine pentru aspirațiile noastre mondialiste, a cunoscut bine și s-a lăsat copleșit de adâncurile tulburătoare ale melosului popular, mai cu seamă ale doinei, cântecul cel mai sublim pe care românii l-au creat. Nu știu cine a fost născătorul doinei, cum s-a putut ivi din ființă omenească, până la urmă atât de netrebnică, o asemenea minune Dumnezeiască. Poate că Dumnezeu însuși a zămislit-o și a

oferit-o în dar creației sale dintâi, omul, pentru a atenua cumva multele sale imperfecțiuni, multele păcate, în speranța că doina îl va face mai bun, mai milos și mai sensibil. Poate că este adevărat ceea ce spun.

Sigur este că doina, așa cum am cunoscut-o eu, cum au cunoscut-o cei de dinaintea mea, cum au cunoscut-o și cei de dinaintea celor dinaintea mea, din veac în veac, izbucnește din apele strălimpezi ale munților, din adâncul pădurilor abia străbătute de piciorul omului, din taina înserării ce cade maiestuos, lin, peste coama dealurilor, din singurătatea ciobanului ce-și păstorește mioarele, din dorul lui sau al plugarului după „lumea albă” a tineretilor sau după iubita spre care și-a îndreptat toate simțămintele. Deasupra tuturor momentelor sublime ale vieții sau morții se ridică ceva in-

definit, de neprins cu mâna, de neînțeles cu mintea, acel ceva pe care doar sufletul îl simte și înțelege-dorul. Dorul de un lucru pământean sau în fața înălțimilor cerului, a nemărginirii apelor, dorul după prima zi a lui Adam din Grădina Edenului, dorul după cei duși în lumea fără dor. Iată, acesta este doina, iată pentru ce este unică, inegalabilă, imposibil de imitat și de contrafăcut. Ea ori este asemenea diamantelor, pură, ori nu este deloc Surogatul de doină, imitația, duhnește de la mii de kilometri ca cea mai abjectă, mai puturoasă emanație a prostiei și ticăloșiei așa-zisilor creatori, interpreți de muzică populară. Pentru o asemenea nemernicie, nicio pedeapsă nu ar fi destul de drastică.

ION MARIN ALMĂJAN

Din poezia frumoasă a lumii

Eugen DORCESCU

*Era o zi senină, ca acum
(Tu, chintesență-a zilelor senine!).
Se destrămau pădurile de fum
În urmă, pe cețoasele coline.

Călătoream, de mult, către apus
Când drumul m-a adus într-o câmpie*

O arhi-amintire

*Greu adâncită-n umbra viorie
A codrilor ce-o străjuiau de sus.

Și te-am zărit. Departe, în amurg,
Fixai curbura unui spațiu care
Înainta treptat în înserare
Cu soarele și neclintitul burg.*

*Stăteai pe pod, sub ziduri. Te-am iubit
Acolo chiar, pe dalele curbate,
Și am rămas cu tine în cetate,
Și cred că tot acolo am murit...

Uitasem totul: codrii, lungul drum,
Cetatea, podul, gustul gurii tale...
Și brusc, mi le-am reamintit acum,
Când mi-ai zâmbit ca și atunci, pe dale.*

LA PAS PRIN CAPITALA BANATULUI • LA PAS PRIN CAPITALA BANATULUI

IOAN HAȚEGAN
ISTORIC

La mijlocul veacului al-XVIII-lea, Timișoara era unul dintre puținele orașe care aveau trei spitale: unul orășenesc, altul religios (al popilor negri) și unul militar. Ele au apărut într-un interval de aproape douăzeci de ani (1737-1754), în ordinea enumerării de mai sus. Nevoia unui spital de garnizoană devine tot mai presantă, întrucât dese războaie, ca și tratarea membrilor de familie, impun o clădire nouă. În anul 1753 se fac planurile, se obțin terenul și aprobarea de la Viena și încep lucrările unui spital cu 300 de paturi. Peste un an, clădirea este deschisă pacienților. Stilul baroc este prezent, dar fără decorațiuni exterioare. Planurile păstrate arată parterul și etajul, cu o dispunere echilibrată a spațiului pe trei curți interioare. Realitățile militare, în special din timpul cam-

Timișoara-Temesvár-Temeschburg-Temišvar în anul 1913
Clinica de Ortopedie și Traumatologie. Pe partea stângă a bulevardului se întindeau, din 1875, serele și grădinile lui Wilhelm Muhle care ocupau 150 ha, fiind cele mai mari din Balcani.
(Colecția de ilustrate Octavian Lescu)

paniilor împotriva lui Napoleon, fac necesară mărirea capacității spitalicești. Dar, abia în anul 1815, după alt șir de aprobări, încep lucrările de supraetajare, care se întind până în anul

1818, cu adăugiri prin 1820-1821, după cum mărturisesc registrele. La mijlocul veacului trecut, spitalul nostru asistă la o premieră: prima operație cu anestezie cu eter din România. Generațiile de medici militari ce au lucrat în cadrul spitalului omonim din Timișoara merită toată atenția și dragostea, în primul rând, pentru seriozitatea studiilor (la celebra facultate medicală vieneză, apoi la Budapesta, București, Cluj, Timișoara), pentru strădaniile pe care le-au depus întru vindecarea pacienților, pentru nivelul operațiilor și al tratamentelor. În acest fel, ei au fost întotdeauna primii care au experimentat, introdus și folosit multe tehnici medicale care apoi s-au răspândit și în mediul civil. Și astăzi, corpul medical al Spitalului Militar din Timișoara este recunoscut pentru profesionalism, abnegație și dăruire față de actul medical.

Foaia de Giarmata

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Trăiesc intens fiecare melodie, folclorul este viața mea!

Maria PETCHESCU

Când te gândești la cei mai talentați cântăreți de muzică populară din Banat, inevitabil, buzele ți se pecetluiesc, cu numele Mariei Petchescu. Femeie de succes, artist desăvârșit și mamă a trei copii, doamna Petchescu încântă și astăzi audiența cu melodii frumoase precum, „Eu te-am iubit”

sau „Am visat bade la tine”. După zeci de ani de turnee am regăsit-o la fel de încântătoare într-o casă caldă și primitoare din comuna Giarmata.

▶ De 12 ani locuiesc în Giarmata. M-am retras în această comună frumoasă pentru că îmi doresc liniște. Aici am întâlnit oameni deosebiți. Edilii sunt lângă mine, îmi sprijină activitățile și datorită lor am reușit să organizez multe acțiuni folclorice pentru copiii talentați din comună.

Cum vă trece timpul?

▶ Referitor la timpul meu liber, mi-l umplu tot cu cântecul. Nu am lăsat cântecul de lângă mine, ba mai mult, în ultimul timp am îmbrățișat cântecul religios. Cânt cu drag și pricesc pentru că încerc cu multă smerenie să mă îndrept spre Dumnezeu.

Pe lângă faptul că sunteți un artist desăvârșit,

aveți și o inimă mare. În prezent vă îngrijiți de educația și buna creștere a 2 fetițe de la un centru de plasament. Ce ne puteți spune despre acest lucru?

▶ Am luat aceste copile lângă mine din dorința de a lăsa ceva bun în urma mea. Eu mai am un băiat de care sunt foarte mândră. Este realizat, la casa lui așa că mi-am dorit și două fete. Am grijă să nu le lipsească nimic. Au parte de o educație aleasă și le susțin din toate punctele de vedere ca să aibă un viitor frumos.

Iubiți folclorul românesc, dar mai aveți o pasiune. Sunt puțini cei care știu că tot dumneavoastră vă confecționați și costumele de scenă. Cum reușiți să faceți și acest lucru?

▶ Întra-devăr, toate costumele din garde-

robă sunt făcute de mine. Nu a fost ușor dar, mi-am dorit mereu să arăt bine și să îmbrac un costum care să mă reprezinte în totalitate. Mai mult decât atât, am grijă ca și solistele pe care le instruiesc să fie bine îmbrăcate, așa că le cos și lor, costumele de scenă.

Aveți un soț iubitor, o familie frumoasă dar și o carieră reușită. Ce vă mai doriți?

▶ Ahhh... oftez, pentru că mai am multe lucruri de arătat celor care mă iubesc. Am melodii frumoase pe care aștept cu nerăbdare să le imprim dar și o carte – album despre viața și cântecele mele. Și asta nu e tot, am două soliste de care mă ocup îndeaproape și sper să le predau ștafeta pentru că au talent.

Ați fost și sunteți un model demn de urmat pentru toate femeile. La sfârșitul conversației noastre, aveți un mesaj pentru sexul frumos?

▶ Cu drag, le doresc tuturor femeilor multă sănătate, să pășească cu capul sus în viață, să uite de probleme, cu ajutorul lui Dumnezeu și să fie iubite de familie. La mulți ani!

Dragi cititori, în ediția următoare vă prezentăm o altă doamnă care a reușit în viață: Camelia Păian, consilier superior în cadrul primăriei Giarmata ne va împărtăși care este secretul unei cariere de succes.

INTERVIU REALIZAT DE
DAIANA LARIȘA ROȘCA

Muzeul de Etnografie și Artă Populară din GIARMATA

GRAȚIAN NEAMȚU

„Muzeul este arsenalul cel mai puternic cu care un popor își apără originea, identitatea și tot ce a moștenit de la străbuni”.

Muzeul de Etnografie și Artă Populară din Giarmata a fost înființat în urmă cu doi ani. În timp ce petreceau la Festivalul de Datini și Obiceiuri de iarnă, sătenii au decis să transforme două încăperi ale căminului cultural într-un muzeu care să-i reprezinte.

Au pus mână de la mână, au deschis lada cu zestre și au transformat cele mai dragi costume populare și obiecte decorative în exponate de patrimoniu foarte valoroase. Piglaisul, plosca cu răchie sau oalele de ceramică cu motive florale sunt doar câteva dintre obiectele expuse în căminul cultural. La loc de cinste stau și costumele populare tradiționale din Moldova, Oltenia și Muntenia.

„În cei doi ani, am strâns de la sătenii din comună zeci de costume populare. Piesa de rezistență a colecției este un laibăr vechi de 120 de ani care a fost al bunicului meu și care are o țesătură specială”, ne-a declarat cu fală în glas Rusalin Hoarcă, referentul cultural al muzeului din

Giarmata.

În cealaltă încăpere icoanele pictate de cei mai talentați locuitori ai comunei, te îndeamnă să te așezi și să privești fascinat la culorile vii, ce conturează cu atâta gingășie chipurile sfinților părinți.

Iubesc și respect femeia, ea ne luminează viața!

Ionel CARABULIA - viceprimarul comunei Giarmata

Domnule viceprimar, este luna martie... lună ce venerază femeia. Ce reprezintă această gingașă făptură, pentru dumneavoastră? O scurtă definiție...

▶ Pentru mine, femeia reprezintă oglinda mea în care mă uit de fiecare dată când am impresia că nu sunt eu... în acel moment.

Femeia din ziua de azi reușește să fie doamnă în societate?

▶ Din punctul meu de vedere, reușește foarte greu pentru că noi bărbații suntem orgolioși și acceptăm foarte greu această idee.

La primărie sunteți înconjurat de femei. Cum colaborați cu ele?

▶ Cu femeile din primărie colaborez foarte bine și eu cred că nu mă îndoiesc, deoarece toate îmi zâmbesc când ne intersectăm, iar în interes de serviciu este o colaborare foarte serioasă și la subiect.

Ce le transmiteți femeilor în luna mărtisorului?

▶ Le doresc tuturor femeilor care mă cunosc și celor care au auzit de mine cu ocazia zilei de 8 martie, sănătate fericire și înțelegere în familie și să ne suportă și pe noi bărbații... așa buni sau răi...

INTERVIU REALIZAT DE
LARIȘA HODOBASA

Foaia de Birchis

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Femeia este un dar de la Dumnezeu, fără de care omenirea nu ar exista

noastră și a făcut față cu brio tuturor întrebărilor.

Ce reprezintă pentru dumneavoastră luna martie?

▶ Pentru mine, luna martie reprezintă luna în care întreaga natură reînvie și prinde viață, a

Primăvara a
Padus în sufletul
primarului din Birchis
liniște dar și poftă de
viață. Pe domnul, Guțu
Ioan l-am provocat să
ne vorbească deschis
despre reprezentantele
sexului frumos. Încân-
tat de vremea de afară
dar și de luna mărtișo-
rului, s-a deschis în fața

marcării primei zile de primăvară cu un mărtisor și un zâmbet oferit colaboratoarelor și concetățenelor noastre. În luna martie sărbătorim ziua celor care ne dau sau ne vor da viață, fiind și o bună ocazie să le arătăm respectul și aprecierea pe care le merită.

Definiți femeia...

▶ Femeia este un dar de la Dumnezeu, fără de care omenirea nu ar exista.

Cum colaborați cu femeile din primărie? Sunt mai dificile decât bărbații?

▶ În cei 17 ani, de când sunt în fruntea administrației din Birchis, am colaborat și colaborez foarte bine cu femeile din aparatul propriu. Ținând cont că femeile au întotdeauna și multe alte îndatoriri în plus față de cele de serviciu, am căutat să le înțeleg, fiind și o bună ocazie de a

Ioan GUȚU - primarul comunei Birchis

le arăta respectul și aprecierea pe care o merită pentru tot ceea ce înseamnă ele în viața noastră.

În ceea ce privește colaborarea și munca de zi cu zi cu personalul din aparatul propriu, atât bărbați cât și femei, trebuie să ai multă răbdare și înțelegere cu toți cei din jur, dar, în același timp și fermitate în decizii.

Enumerați trei lucruri pe care le admirați la o femeie.

▶ Frumusețea, intuiția și eleganța.

Cu prilejul mărtisorului, transmiteți un mesaj tuturor femeilor.

▶ O primăvară frumoasă, cu mult soare, un an bun care să le aducă numai bucurie, sănătate și noroc în viață.

INTERVIU REALIZAT DE
ESTERA ROSENBLUM

EPIGRAMELE LUNII

DOFTORICEASCĂ

Domnului doctor Marius Luca de la dispensarul comunal

Ți-ai scris numele-n albumul
Vieții, așa cum se cage
Oprești oamenii gin drumul
Care duce la progage.

Doftore martor mi cerul,
Dumneata ai bune gânduri,
Îmi amâni puțân transferul
Cătă cele patru scânduri.

UNU-I BĂNĂȚAN

De tuse sa-necat subit,
El poace mai trăi vre-un an
Da-n cept prea tare s-a izbit
Strigând la tăți: „mis bănățan”.

AUREL VODICEAN

DESTINELE UNOR IOBAȚI

AUREL VODICEAN

Am scris despre evenimente îndepărtate ca timp, despre oameni cunoscuți sau mai puțin cunoscuți, în dorința de a mai adăuga o aură în constelația curcubeului care consfințește aceste locuri.

Dacă am mers pe o cale bătătorită a stilului literar, a fost în dorința ca eroii cărții să se identifice cât mai bine cu modelele acelor vremi.

Să-mi fie iertat abuzul floral de nectar romanțios pe alocuri, alternând cu stările tensionale, lacrimogene. Dacă sunt prea stufoase întâmplările, este pentru a se înlănțui cât mai pregnant între ele, precedând evenimentele.

Iobații din acest segment geografic al Văii Mureșului, și nu numai, ei și-au găsit un corespondent de marcă nobilă în reprezentanții familiei macedo-române Mocioni. Destinele lor s-au împletit în lupta pentru libertate și credință în Dumnezeu. Viața satului se derulează în contextul evenimentelor istorice de la 1784, 1848, 1914-1918.

Prin ochii și năzuințele iobagilor de atunci și ai descendenților lor am dorit să privim ca într-un album răsfoind cartea de istorie. Unul din înaintașii familiei Mocioni a căzut sub zidurile Timișoarei. A luptat sub sabia lui Eugeniu de Savoya împotriva ocupației otomane. Altul a fost împușcat pe geam în casa administratorului de moșie. Lucian Mocioni și-a găsit moartea în pădurea Vârșetului. Petru a fost înjunghiat la proprietatea din Pesta, pentru că a refuzat titlul de baron oferit de împărat.

Avram Iancu, citind „Telegraful Român”, a exclamat: „Încă un asasinat politic. A căzut pum-

nul și sabia națiunii.”

Alexandru Mocioni a imprimat străluciri astrale pe firmamentul politic al vremii ca președinte al Partidului Național Român pentru Banat și Crișana.

Napoleon Bonaparte a definit geniul ca un meteorit venit să lumineze veacul în care a trăit, neștiind că mai târziu el însuși va deveni o asemenea personalitate.

Sclipirile de geniu ale lui Petru și Alexandru Mocioni au constat în acuratețea gândirii, a mânuirii „săbiei” oratorice cu artă de spadasi.

În cercul elitei nobiliare un grof s-a exprimat: „Nu înțelegem și nu găsim rațiunea pentru care aceste vlăstare ale unei familii nobile, având latifundii, fiind încuscriți cu unii dintre noi, respectați pentru cultura lor europeană, se identifică cu aspirațiile țăranilor români.”

Locotenentul Petru Mocioni (junior) și-a dat jertfa de sânge pe frontul rusesc în primul război mondial, alături de cei 35 de fii ai Birchisului, care nu s-au mai întors la vetrele lor. În iarba și mugurii primăverilor, ca și în flacăra lumânărilor de pe morminte, în Joia Mare pâlpâie din adâncuri peste vreme, sufletul lor.

Ion Ardelean, unul dintre eroii principali ai cărții, care își va trimite descendenții de-a lungul a peste două secole, este tipul iobagului român, dăltuit parcă în roca munților în apropierea cărora a trăit. Hăituiți

de sărăcie și legile inumane ale unui Imperiu Dualist, ia vremelnic drumul codrului. Îl are ca idol pe temutul haiduc Petru Baci, care l-a luat ostăteac pe vicecomitele Aradului, Andrei Foray din Săvârșin. Nu îl eliberează până nu i se acceptă revendicările cerute împăratului.

Reîntors din împărăția codrului, Ion, alături de sătenii din Birchis și jeieni, sunt loviți fără milă de alt dușman: „stihiiile naturii”, puhoaiile de apă dezlănțuite de pe versanții munților, care, negăsindu-și loc în albia Mureșului, măturau totul în calea lor.

Din albumul comunei noastre

Costume populare de vară și de iarnă

Foaia de Remetea Mare

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

CÂND STĂPÂNII SUNT ÎN VACANȚĂ, ANIMALELE CHEFUIESC LA PENSIUNE!

ANDRADA CĂDARIU

Cu blană, cu pene, cu puf sau cu solzi, de la iguane, broaște, papagali și până la căței și pisici, cu toții sunt tratați regește la Remetea Mare. În urmă cu cinci ani, Maria Magyar a construit o pensiune frumoasă în care animalele domestice se simt ca la ele acasă.

Patronii pensiunii, lucrează la foc continuu. Indiferent de anotimp aproximativ 20 de animale au parte de tot confortul. Și iubitorii de animale s-au arătat încântați de această idee. De fiecare dată când pleacă în vacanță aceștia nu ezită să-și lase prietenii în grija oamenilor de la pensiune. „Încercăm să le creăm același mediu și să se simtă ca acasă. Nu facem discriminare. Tot ce are blăniță sau solzi poate fi cazat în pensiunea noastră. Uneori avem foarte multe cereri și suntem nevoiți să-i refuzăm”, a precizat Maria Magyar, patroana pensiunii.

Orele petrecute în pensiune sunt un răsfăț pentru animăluțe. Necuvântătoarele au parte de tot confortul. Primesc mâncare sănătoasă și îngrijire medicală, dacă este necesar. În plus, pisicile au camera lor de joacă, iar cățelei pot face mișcare în curte. Fiecare animal este găzduit la alt tarif. Pentru căței, stăpânii plătesc între 24-28 de lei pe zi, pentru pisici doar 14 lei, iar dacă proprietarii doresc să le sporească necuvântătoarelor confortul, mai scot din buzunar și alți bani, în funcție de pretențiile emise.

PERSONALITĂȚI REMEȚENE

MIHAI ȘORA, FOST MINISTRU AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ȘI ȘTIINȚEI, FILOSOF ȘI ESEIST!

CORNELIA FLOREA

Mihai Șora filosof și eseist, s-a născut la Ianova, pe 7 noiembrie 1916, ca fiu al preotului Melentie Șora. După studiile secundare urmate la Liceul „Constantin Diaconovici Loga” din Timișoara continuă educația la Facultatea de Litere a Universității București unde în 1938 își ia licența în filosofie cu mențiunea „Magna cum laude”.

În ianuarie 1939, pleacă în Franța cu o bursă obținută de la guvernul francez. Între ianuarie 1939 și iunie 1940, perioada în care Parisul era ocupat de armata germană, Mihai Șora își continuă studiile de filosofie generală la Sorbona.

Între anii 1940 și 1945, este înscris la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Grenoble, unde pregătește o teză de doctorat asupra lui Pascal.

În ianuarie 1947, debutează la Gallimard în colecția „La jeune Pholosophie” cu Du Dialogue interieur, Fragment d'une Anthropologie Métaphysique.

Din iunie 1951 și până în 1954, este șeful redacției de literatură a Editurii în limbi străine de pe lângă Institutul Român pentru Relații Culturale cu Străinătatea. Din ianuarie până în iunie 1990, este ministrul Învățământului și Științei.

Dintre cărțile sale publicate în limba română amintim: „Sarea pământului”, „A fi, a face, a avea”, „Eu și tu și el și ea”. A tradus din limba franceză: „Visările unui hoinar singuratic”, de Jean-Jacques Rousseau și „Cu ușile închise” de Jean-Paul Sartre.

Din 2006, alături de Nicolae Manolescu își asumă coordonarea noii serii a colecției „Biblioteca pentru toți”.

TALENTE LOCALE...

DANIELA IACOBESCU

Mica Alexandru este unul dintre cei mai talentați artiști din Remetea Mare. A copilărit în satul Bucovăț, până la vârsta de 14 ani, împreună cu părinții, sora și bunicul. Mai târziu s-a înscris la Colegiul Național de Arte „Ion Vidu” din Timișoara, secția canto clasic.

Iubește muzica, poezia și meditația. În copilărie a participat la câteva concursuri regionale de muzică, unde a obținut locul I. Nimic nu este întâmplător, tânărul a descoperit atracția pentru muzică încă de la vârsta de 5 ani.

Cea mai importantă activitate în domeniul muzical a fost participarea la emisiunea-concurs „Megastar 3”, unde i-a cunoscut pe Andi și pe Răzvan, împreună au format trupa S.I.G.N. În prezent, tinerii au concerte în județ dar și în țară.

PISTĂ DE ULTIMĂ GENERAȚIE, PENTRU PASIONAȚII DE MOTOARE!

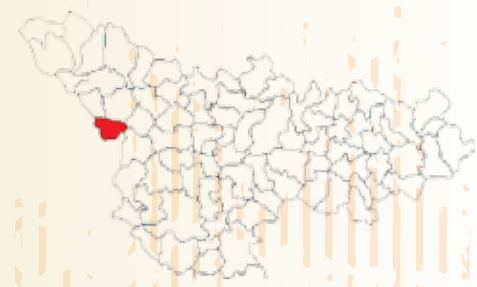
KATHERINE SCHNEIDER

La Ianova, pasionații de motoare pot beneficia de cursuri de pilotaj pe o pistă de ultimă generație, dotată conform standardelor europene. Este vorba despre un proiect ambițios ce dorește să devină unul dintre cele mai frumoase și mai dotate circuite de motocross din țară, care va găzdui competiții naționale și internaționale. În incinta acestui parc este amenajat și un minicircuit pentru copii. Traseul este deschis pentru antrenamente tot anul, în zilele de miercuri, sâmbătă și duminică.

Foaia de Jimbolia

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Jimbolia și PARTENERIATELE TRANSFRONTALIERE

MIRUNA LOTEANU

În anul 2012, Jimbolia s-a înfrățit cu Dunajská Streda, din Slovacia. Între cele două localități există schimburi încă din anul 2005, delegații din ambele orașe vizitând Jimbolia și Dunajská Streda, pentru a evalua potențialul de colaborare în domeniile economic, cultural, sportiv și de schimburi de tineri.

Din anul 1992 orașul Jimbolia este înfrățit cu raionul Kikinda, Yugoslavia, dar relațiile de prietenie și colaborare pe diverse domenii între sârbii din Kikinda și jimbolieni dăinuiesc de mult mai multă vreme. Interesant este de menționat faptul că orașul Jimbolia se mărginește în trei părți - la E, la S și la V - cu Yugoslavia, rămânând în legătură cu țara numai la N și NE.

În 1996 orașul Jimbolia a fost înfrățit și cu localitatea Pusztamérgeș din Ungaria. Datorită comunității maghiare din Jimbolia și a interesului manifestat de autoritățile publice locale, relațiile de colaborare cu localitatea Pusztamérgeș sunt mult mai vechi, în 1996 realizându-se doar înfrățirea oficială a celor două orașe.

Jimbolia își dorește PERDEA FORESTIERĂ DE PROTECȚIE!

SABINA LIVESCU

Recent, mai mulți edili, ce fac parte din organizația de acțiune locală (GAL) „Banat-Vest” s-au întrunit la Jimbolia, într-o

ședință de evaluare a proiectelor de dezvoltare rurală pe care doresc să le promoveze. Cea mai populată dintre cele 11 localități membre ale asocierii, Jimbolia nu va fi, însă, și cel mai important beneficiar al pachetului de proiecte avansate, întrucât statutul de oraș pe care-l deține nu-i permite decât accesarea unei singure subsecțiuni a proiectelor europene: cea privitoare la înființarea și întreținerea perdelelor forestiere.

Alături de Jimbolia, din componența GAL „Banat Vest” mai fac parte comunele Cărpiniș, Cenei, Checea, Comloșu Mare, Gottlob, Iecă Mare, Lenauheim, Otelec, Săcălaz și Uivar, precum și aproape 50 de membri neinstituționali.

CABINETUL DE CONSILIERE ȘI EDUCARE A CARIEREI

PROF. STELIANA PETRUȚ

GRUP ȘCOLAR " MIHAI EMINESCU" JIMBOLIA

Plecând de la motoul: „Multe din lucrurile care ne sunt necesare mai pot aștepta, numai copilul nu” al Gabrielei Mistral, cadrele didactice de la Liceul Tehnologic din Jimbolia au participat în anul școlar 2011-2012 la un curs de formare organizat de CCD Timiș în colaborare cu CCD Mehedintți, curs finanțat de UE, care a cooptat școli din Timiș și Mehedintți și este bazat pe consilierea și educarea carierei elevilor.

Proiectul se numește „Model de consiliere centrat pe consilierea și educarea carierei elevilor” și are ca rol formarea cadrelor didactice înscrise în grupurile țintă din județul Mehedintți și Timiș și implementarea proiectului în școli după terminarea cursurilor. Liceul Tehnologic a trimis către formare: directorul unității, Adrian Petruț, patru profesori, Steliana Petruț, Sanda Nițoi, Liliana Bala, Diana Besoiu și psihologul școlar, Ligia Neșcu. Cursul a fost susținut la Mamaia în august 2012, finalizându-se în decembrie cu evaluarea cadrelor didactice și în același timp cu dotarea și înființarea unui cabinet de consiliere și educare a carierei elevilor, de care ne bucurăm atât cadrele didactice, cât și elevii și părinții acestora. Deoarece proiectul se bazează pe orientarea profesională, comunicarea poate deveni eficientă atât între profesor și elev, dar mai ales părinte-copil, precum și îndrumarea elevilor de liceu către alegerea carierei, orientarea lor profesională fiind extrem de deficitară. Prin acest proiect considerăm că putem facilita și implementa viziuni comune, sănătoase în familie, pentru viitorul copilului și pentru comunitatea din care face parte. Pe acei tineri interesați, precum și pe părinții lor, îi așteptăm oricând, în clădirea de pe Republicii a liceului.

ÎNTELEPCIUNEA CA DAR PENTRU COPII NOȘTRI

„Munca în echipă presupune în primul rând să-ți pierzi jumătate din timp explicându-le celorlalți de ce nu au dreptate.” *Georges Wolinski*

„Oamenii sunt ca vinurile. Cu timpul, fie devin din ce în ce mai buni, fie se transformă în oțet.” *Papa Ioan al XXIII-lea*

„Lene. E loc sub soare pentru toată lumea. Mai ales că toată lumea vrea să stea la umbră.” *Jules Renard*

„Primul om care a preferat să înjure decât să dea cu piatra poate fi considerat inventatorul civilizației.” *Sigmund Freud*

„Când statul nu plătește profesorii, copiii sunt cei care vor plăti.” *Guy Bedos*

MAXIME SELECTATE DE PROF. ANA-MARIA COTOȘPAN
GRUP ȘCOLAR „MIHAI EMINESCU” JIMBOLIA

Trecut-au ani...

Strandul orașului nostru. Cîndva, demult...

Foaia de Făget

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

ARTIȘTI AI ORĂȘULUI NOSTRU NĂSCUȚI ÎN LUNA MARTIE

TRAIAN STĂNESCU

OANA LUNCAN

Născut la 27 martie 1940, în Făget, județul Timiș, Traian Stănescu a absolvit Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică din București în 1961, la clasa profesorului G.D. Loghin.

După absolvire a fost repartizat la Teatrul de Stat din Piatra Neamț. Până în 1964 a interpretat aici roluri ca Vulpașin în „Domnișoara Nastasia” de G.M. Zamfirescu, Tom - „Menajeria de sticlă” de Tennessee Williams, „Jocul dragostei și al întâmplării” de Pierre de Marivaux, Mișu Felecan - „Nota 0 la purtare” de Octavian Sava și Virgil Stoenescu.

În anul 1964 s-a mutat la București și a jucat la Teatrul C.F.R. Giulești în „Băiat bun, dar cu lipsuri” de Nicuță Tănase, „Billy mincinosul” de Keith Waterhouse, „Pădurea împietrită” de Robert Emmet Sherwood.

În anul 1967-1968 a jucat la Teatrul Mic din capitală în „Baltagul” după Mihail Sadoveanu, „Richard II” de William Shakespeare și din 1968 joacă la Teatrul Național din București. A interpretat aici zeci de roluri, în spectacole ca „Nuntă însângerată” de Federico Garcia Lorca, „Seringa” de Tudor Arghezi, „Năpasta” de I.L. Caragiale, „Al patrulea anotimp” de Horia Lovinescu, „Enigma Otiliei” de George Călinescu, „Îmblânzirea scorpiei” de William Shakespeare, „Regele Lear” de William Shakespeare, „Harap Alb”, după Ion Creangă, „A treia țepă” de Marin Sorescu, „Cine are nevoie de teatru” de Timberlake Wertenbaker, „Ondine” de Jean Girardoux, „Mașinăria Cehov” de Matei Vișniec, „Sâmbătă, duminică, luni” de Eduardo De Filippo, etc.

A jucat în filme de lung metraj ca: „Dragoste lungă de-o seară”, în regia lui Horea Popescu, „Castelani”, regia Gheorghe Turcu, „De trei ori București”, regia Horea Popescu, „Surorile Boga”, regia Iulian Mihu, „Mărgelatu”, regia Doru Năstase și Gheorghe Vitanidis, „Probleme personale”, regia David Reu, „Orgolii”, regia Manole Marcus.

La televiziune a jucat în filme ca „Mama”, de K. Chapek, „Su-flete tari”, „Cuza”, „Jocul ielelor”, „Stâlpii societății”, de H. Ibsen, serialul „Ochii care nu se văd”, „Tandrețea lacustelor” (2002).

Din anul 2002 este societar de onoare al Teatrului Național, membru al UNITER și UCIN.

Traian Stănescu este căsătorit din 1977 cu actrița Ilinca Tomoroveanu și are un fiu, Mihai Stănescu.

La mulți ani maestre!

DIN CARTEA ÎNȚELEPCIUNII LUI

Isus - Fiul lui Sirah

Înțelepciunea înalță capul celui smerit și-l face să șadă între cei mari. Să nu lauzi pe om pentru frumusețea lui și să nu te scârbești de om pentru chipul lui.

Mulți tirani au căzut pe pământ, iar cel la care nu se gândea nimeni a purtat stema.

Mai înainte de a nu auzi, nu răspunde; și nu tăia nimănui șirul cuvintelor.

Pentru lucrul care nu-ți este de folos, nu te certa și la judecata păcătoșilor să nu stai împreună cu ei.

Darul Domnului rămâne la cei binecredincioși și bunăvoința Lui în veac bine va spori.

Este câte un om care se îmbogățește prin multă grijă și zgârcenie și aceasta este partea ostenețelor lui.

Zicând: Am aflat odihnă și acum voi mânca din bunătațile mele.

Și nu știe că vremea trece și va muri și le va lăsa altora.

Mai înainte de sfârșit pe nimeni să nu-l socotești fericit, că în fiii săi se va cunoaște omul.

Nu băga pe tot omul în casa ta, că multe sunt meșteșugirile celui viclean.

MESERII, MESERIAȘI ȘI COMERCIANȚI FĂGETENI LA 1896

DUMITRU TOMONI

Așezat la întretăierea drumurilor ce legau valea Begheiului de zona Pădurenilor și Valea Mureșului, Făgetul a cunoscut o rapidă dezvoltare economică în secolul al XIX-lea, datorită unei intense activități meșteșugărești și comerciale. Au contribuit la această dezvoltare atât colonizările desfășurate în mai multe etape cât și patenta imperială dată la Viena de împăratul Iosif al II-lea, la 22 octombrie 1787, prin care se hotăra ca Făgetul să se bucure de statutul de târg și de privilegiul de a organiza opt târguri sau iarmaroace anuale libere. Astfel că, potrivit registrului Camerei de Comerț și Industrie din Timișoara, existau la Făget în 1896, 116 meseriași și comercianți care practicau 33 de meserii.

Nr. Crt.	Denumirea meseriei	Nr. Meseriași	Nume și prenume
1.	Comerciant	2	Feneșiu Dionisie, Albert Deutsch și fiul
2.	Băcan	9	Deutsch Luiza, Ehrenreich Jakab, Grim Samu, Kolrusz Gyula, Kolrusz Mária, Krenzl Ede, Novák Károly, Szedán Döme, Westermayer Frigyes
3	Negustor	11	Barbu Gheorghe, Deutsch József, Asociație de consum, Grim Armin, Grim Wilmos, Hirsch Mór, Mailänder Rafael, Mártonossy Imre, Mohilo Árpád, Westermayer Pál, Wiener Adolf și fiul
4	Tâmplar	5	Bartos Gyula, Ebenschweller Mátyás, Einwag József, Hammel Vilmos, Szadetzky Pál
5	Timichigiu	3	Ebenschweller József, Măran Valeriu, Riedl Izidor
6	Frizer	3	Gyura György, Molnár Manó, Rothschieber János
7	Pantofar	7	Ardelean Petru, Franczeg József, Hoffen Agost, Horváth Lajos, Kelner József, Mayer Mihály, Toth Mihály
8	Cofetar	3	Jelinek Jakab, Buria Gheorghe, Rothkopf Lajos
9	Argintar	1	Steja Ioan
10	Olar	2	Langer József, Marcu Vasile
11	Vopsitor	1	Novák József
12	Pieptănar	1	Wenczel Gottfried
13	Mezelar	6	Böhm Lázár, Cormescu Ioan, Majtényi Mihály, Müller Albert, Szedán Döme, Truțu Gheorghe
14	Dogar	1	Hilger Mátyás
15	Pălărier	5	Barabos Mihály, Mahr Bernát, Stöcklein Boldizsár, Umling János, Szalacs József,
16	Hornar	1	Széchy Károly
17	Rotar	3	Hadan József, Róth János, Rothkopf József
18	Zidar	3	Bacsó Bálint, Czibulka Antal, Ursitza Jakab
19	Cârciumar	16	Andresz Károly, Benescu Dionisie, Deutsch Luiza, Dumescu Nicolae, Ehrenreich Jakab, Kapler Miklós, Kolrusz Gyula, Kreul Vincze, Majtényi Mihály, Müller Albert, Popa Ioan, Pschierer József, Reibnagel Ferencz, Steiner Ignác, Westermayer Erzsébet, Westermayer Frigyes
20	Curelar	1	Gruber Antal
21	Fierar	8	Erdélyi Imre, Farkas Lajos, Henez Aurel, Maller József, Mayer Antal, Obitz József, Popescu Alexandru, Popovici Ioan
22	Lăcătuș	3	Holzmann Ferencz, Mohilo Béla, Opron Vichente
23	Măcelar	1	Reibnagel Ferencz
24	Ceasornicar	1	Jakobovics Mór
25	Prod. bere	1	Hirschl Dávid
26	Brutar	4	Freitag Lajos, Kaufmann Ferencz, Riedl Károly, Robal Károly
27	Croitor	5	Georgevici Ludovic, Mezin Ioan, Öze Lőrincz, Szolga Sofron
28	Confecționer site	1	Jung János
29	Zugrav	1	Öhlbaum Géza
30	Blănar	1	Pasulescu Martin
31	Croitor paltoane	1	Novák Aurel
32	Tăbăcar	5	Feneșiu Dionisie, Irinescu Ștefan jr. „F. Josef Köváry, Kriván János, Popovits Antal
33	Moara pe apă	1	Czohner Samu

Foaia de Obreja

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

SĂRBĂTOAREA MAMELOR LA OBREJA

SPECTACOL DE 8 MARTIE

ANA MARIA POPA

Sub genericul „Scumpe mame vă iubim” copiii din ciclul primar ai

Școlii Generale cu clasele I-VIII din Obreja, au organizat în data de 8 martie, un eveniment, dedicat celor mai dragi ființe, chiar pe scena Căminului Cultural „Achim Nica” din localitate. Vizibil emoționate, mamele din sală au urmărit un spectacol în care gingășia sufletului, naturalețea, sinceritatea micuților

au asigurat succesul unui spectacol, al cărui program a conținut un montaj literar artistic pregătit de elevii din clasa a IV-a, îndrumați de doamna învățătoare Viorica Lupu, scenele „Șase pui și o biată mamă” în care actori, au fost elevii clasei a III-a, coordonați de doamna învățătoare Marioara Gașpăr și „Ghio-

celul supărat” din a cărei distribuție au făcut parte elevii clasei a II-a, pregătiți de doamna învățătoare Eleonora Cornea.

El avea o extraordinară empatie cu suferința celorlalți

Conf. univ. dr. Ioan MURARIU, nepotul marelui doinitor Achim NICA

Întâlnirea emoționantă a lui Achim Nica cu marea interpretă Maria Tănase, ascensiunea ulterioară sunt amintiri frumoase pe care domnul Ioan Murariu, nepotul lui Achim Nica (din partea

surorii) le păstrează chiar și după ani și ani de zile. Domnia sa este conferențiar al Facultății de Sociologie și Psihologie – Catedra de Științele Educației a Universității de Vest Timișoara, are o experiență de aproape 40 de ani ca și profesor la Liceul Pedagogic „C.D. Loga” din Caransebeș. S-a remarcat și în plan literar. Este autorul a numeroase cărți de poeme și filosofie semnate cu pseudonimul de Ioan Kaleve.

Cum era OMUL Achim Nica pentru cei care nu l-au cunoscut în de-aproape?

► Uica Achim era un om de lume, era harnic, corect, nu ar fi înșelat pe nimeni cu un capăt de ață. În schimb, se înfuria foarte tare când alții încercau să-l înșele. În familie era principial, era un bun soț; soția sa, Călina, a condus gospodăria și a avut grijă de copii, el aducând toți banii acasă. Cred că avea un temperament colerico – melancolic, rezistent la lucrul efectiv, la câmp, în gospodărie și în ortăcie cu familia surorii sale, Floare. A lucrat în uzină, muncea acasă, a mers la spectacole, la nunți, totul ca să-și țină gospodăria la nivelul satului, întrucât el provenea dintr-o familie de oameni care sărăciseră după moartea mamei.

Doina, cântecul atât de drag lui Achim Nica, este unul de dor, de jale. Era Achim Nica o persoană tristă?

► Nu era o persoană tristă, chiar era un om glumeț, cu simțul umorului; oarecum

anxios, însă comunicativ. Problema melosului este aceea că el avea o extraordinară empatie cu suferința celorlalți, pe care o trăise și o înțelegea.

A provenit dintr-o familie talentată. Obişnuia să cânte împreună cu mama și sora sa încă de mic. Cu toate acestea și-a început, cu adevărat, cariera abia la 30 de ani. De ce așa târziu?

► Cânta mai ales cu sora sa, care era cu 6 ani mai mare decât el și despre care cei bătrâni spuneau că era mai talentată la cântat decât el. Numai că, în vremea aceea – 1933 – 1953 – satul românesc și România au parcurs perioade cumplite, încât omul mai cânta pe câmp, pe la petreceri, însă într-o țară neradiofonică, condițiile de afirmare nu prea existau.

- va urma -

INTERVIU REALIZAT DE
Otilia TICHELEA

Foaia de Oțelu Roșu

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

PRACTICI EUROPENE PENTRU UN TURISM NAȚIONAL LA STANDARDE EUROPENE

Otilia TICHELEA

În perioada 11 februarie - 3 martie 2013, elevii Liceului Bănățean Oțelu Roșu, au participat în cadrul unui proiect „Leonardo da Vinci”, la un stagiu de pregătire practică în Portugalia.

Proiectul „Practical Work Experience in cooking International Dishes for a better transition from school to work place” s-a adresat unui grup de 16 elevi de clasa a-XI-a, calificarea Tehnician în gastronomie, nivel 3 de calificare.

„Scopul proiectului este de a pregăti la standarde europene viitorii specialiști în domeniul gastronomiei și de a le spori astfel șansele de angajare și eventual de viitoare experiențe de lucru în spațiul european” menționează prof. ing. Daniela Chelbea, directoare adjunctă a Liceului Bănățean din Oțelu Roșu. Pentru atingerea acestui scop, participanții la proiect, au efectuat stagiul de pregătire practică prevăzut în curriculum național, în cadrul a două restaurante din Lisabona. În urma parcurgerii acestuia, elevii și-au dezvoltat competențe tehnice specializate, ce vizează realizarea și promovarea preparatelor specifice bucătăriei internaționale. Rezultatele proiectului au inclus pe lângă competențele tehnice

specializate și achiziționarea de competențe lingvistice și culturale prin intermediul programului cultural pe care participanții l-au parcurs și care a vizat mai multe obiective turistice și istorice din această țară.

TABARĂ ÎMPOTRIVA TRAFICULUI DE PERSOANE

BRÂNDUȘA UDRIȘTE

Un grup format din elevi și profesori de la Liceul Bănățean din Oțelu Roșu a participat la sfârșitul lunii februarie la o tabără împotriva traficului de ființe umane organizată în Centrul pentru Tineret din localitatea timișeană Chevereșu-Mare. Școala de pe Valea Bistrei a fost singura unitate de învățământ invitată, restul tinerilor reprezentând organizații nonguvernamentale din zona

de vest. Timp de trei zile, cei prezenți au ascultat mărturi ale victimelor prin intermediul proiecțiilor video, iar invitații, persoane specializate care luptă zi de zi pentru prevenirea și combaterea fenomenului le-au împărtășit aspecte din experiența lor. Întâlnirea s-a bucurat și de prezența a doi ofițeri din cadrul Brigăzii de Combateră a Criminalității Organizate.

La sfârșitul celor trei zile fiecare grup și-a expus propriul proiect pe care urmează să-l desfășoare în zona din care provine. Voluntarii de la Liceul Bănățean, elevele Rat Laura, Cristina Baila și Romanu Nicoleta alături de Consiliul Elevilor și profesoara Adela Gașpar și-au propus să organizeze în curând prin intermediul Cabinetului de Asistență Psihopedagogică din școală, o campanie de informare la nivel de oraș cu privire la măsurile de prevenire a traficului de persoane. Vor fi împărțite pliante, se va organiza un flash mob și o expoziție de fotografie și pictură.

Organizatorii taberei de la Chevereș au fost: Centrul Regional Timișoara al Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane împreună cu organizațiile: Salvați Copiii Timișoara, Societatea pentru copii și părinți (S.C.O.P.), Generația Tânăra România, Pro Prietenia Arad și Filantropia Timișoara.

DRAGOBETELE PE VALEA BISTREI

ANA MOSCOVICI

Muzeul Etnografic al Liceului Bănățean în colaborare cu Consiliul Elevilor și Reuniunea Cultural – Științifică Astra – Despărțământul Oțelu Roșu a organizat în perioada 24-28 februarie „Dragobetele - Sărbătoarea românească a iubirii”. La clasă, cu precădere în orele de dirigiență, au avut loc dezbateri despre sărbătoarea dragostei la români și au fost prezentate prin intermediul proiecțiilor video ritualurile practice pe meleagurile noastre de tinerii îndrăgostiți, precum și superstițiile în care credeau. Tot în cadrul acestor manifestări, elevii Cercului de folclor, tradiții și artă culinară tradițională, coordonați de cadrele didactice, au confecționat, din materiale vechi, costume autentice, de pe Valea Bistrei pentru manechine de mici dimensiuni, care ulterior au îmbogățit fondul etnografic al muzeului. „În prezent, muzeul cuprinde zeci de exponate decorative, de uz casnic, mobilier și port popular specifice Văii Bistrei, unele cu o vechime de aproximativ 200 de ani. Implicarea activă a elevilor pe parcursul acestei manifestări, le-a creat sentimentul că participă direct la conservarea și promovarea tradițiilor românești în contextul globalizării” ne-a spus profesoara Ana Olariu, custodele muzeului.

UNIVERSITATEA „EFTIMIE MURGU” AȘTEAPTĂ VIITORII STUDENȚI DE PE VALEA BISTREI

LUIZA FENEȘAN

Sub deviza „Modelează-ți viitorul cu noi!”, reprezentanții Universității „Eftimie Murgu” din Reșița s-au întâlnit cu elevii din clasele terminale ale Liceului Bănățean din Oțelu Roșu. Doamna Lavinia Popp - lector universitar dr. la Facultatea de Teologie, Științe Sociale și ale Educației împreună cu domniile Ene Tudorel - profesor universitar dr. la Facultatea de Mecanică și Ingineria Materialelor și Marius Miloș - lector universitar dr. la Facultatea de Științe Economice le-a vorbit celor prezenți despre admiterea la facultățile instituției, despre numărul de locuri disponibile, posibilitățile de cazare și bursele de studiu. De asemenea, Ventel Francisc, vicepreședintele Ligii Studențești le-a prezentat adolescenților organizația și proiectele derulate de-a lungul timpului.

Universitatea „Eftimie Murgu” din Reșița a acumulat 42 de ani de experiență în învățământul superior de stat. Oferă atât studii universitare de licență, cât și de master și doctorat. Spre sfârșitul lunii martie, universitatea reșițeană va organiza „Zilele Porților Deschise”, prilej prin care toți cei interesați vor avea ocazia să viziteze instituția, centrele de cercetare, să întâlnească profesorii și să afle informații utile.

Foaia de Cenei

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Sunt la al doilea mandat și categoric aș alege tot același drum, fără să stau pe gânduri!

Gabriel ILAȘ - primarul comunei Cenei

Chiar dacă este mai mereu ocupat, Gabriel ILAȘ, primarul din Cenei a avut bunăvoința să ne povestească în acest număr, cum decurge o zi din viața domniei sale. La primărie, telefonul suna încontinuu, teancul de acte de pe birou așteptau să fie semnate, dosarele să fie solu-

ționate iar problemele oamenilor rezolvate. După ce am petrecut câteva ore în compania dânsului, am ajuns la concluzia, că nu e ușor să fii primar!

Cum decurge o zi din viața dumneavoastră de primar?

► Primul lucru când ajung la birou răsfoiesc corespondența, stabilesc obiectivele și prioritățile pentru ziua respectivă și încep audiențele. Până la prânz, ascult problemele oamenilor, la mine nu e nevoie de programare, îi primesc pe toți și încerc să-l ajut. După ora 14, mă ocup de problemele strict legate de administrație și buget. Uneori, merg și la Timișoara, tot în interesul

primăriei sau merg în teren, prin comună pentru a sta de vorbă cu cetățenii.

Cu ce fel de probleme vin oamenii la primărie?

► Problemele oamenilor sunt legate de modul în care pot să-și plătească taxele și impozitele. Ne roagă să-i mai păsuim și atunci trebuie să le explic că sunt multe situații în care nu am cum să le mai prelungesc termenul pentru că legea, e lege și trebuie să o respect.

Dacă ar fi să o luați de la capăt, ați merge pe același drum, sau ați opta pentru o altă misiune administrativă?

► Sunt la al doilea mandat și categoric aș alege tot același drum, fără să stau pe gânduri! Sunt doar la al doilea mandat și vreau să fiu primar, mai am multe de făcut pentru comuna pe care o conduc. Cred că m-aș retrage, doar dacă peste ani, ar interveni o stare de saturație, pentru că sunt și zile dificile.

Nu este ușor să fii la cârma comunei, cum faceți față tuturor situațiilor dificile?

► Am lucrat și înainte de a avea această funcție de conducere, tot în cadrul primăriei. Aproximativ

10 ani am fost angajat al Camerei Agricole, așa că am știut de la bun început la ce să mă aștept. Am răbdare cu oamenii, îi ascult și încerc să-l ajut chiar dacă uneori este imposibil. Știți cum se spune, primarul numai moașă comunală nu e în sat, că în rest face de toate!

După ce ați preluat această funcție s-au înmulțit prietenii și dușmanii sau reprezintă doar nevoie unei relații de colaborare și coabitare?

► Conform cântecului, „Atunci când ai bani și o duci bine toată lumea e neam cu tine, când ai bani și o duci rău, nu mai ești neam cu neamul tău”. Prietenii adevărați sunt puțini și ei rămân indiferent de funcția pe care o am. Nu vreau să cred că am dușmani pentru că nu am făcut rău la nimeni.

La finalul conversației noastre, vă rog să le transmiteți un mesaj tuturor doamnelor.

► Femeia este lăsată pe pământ să-l bucure pe bărbat așa că le doresc tuturor femeilor, mămicilor, bunicilor, colegelor, multă sănătate să fie iubite și un călduros, La mulți ani!

INTERVIU REALIZAT DE
BIANCA BACANU

BIBLIOTECA DIN CENEI, PARADISUL IUBITORILOR DE CARTE!

Ediția NEMOIANU

Proaspăt renovată, Biblioteca din Cenei este o adevărată comoară pentru pasionații de lectură. Ca să atragă cât mai mulți cititori, conducerea comunei a mai amenajat încă o sală, pe lângă cele două existente. Dotată cu patru calculatoare, video proiector și imprimantă cu scanner, biblioteca din Cenei le oferă devoratorilor de carte, toate facilitățile necesare pentru o lectură plăcută.

Universul cărților din Cenei cuprinde volume, pentru toate gusturile, din toate domeniile, de la literatură clasică până la cărți de specialitate. Dintre cele 10.000 de volume, cele mai multe sunt dedicate copiilor. Dar nici persoanele vârstnice nu lipsesc de la bibliotecă. Cărțile bune, atmosfera caldă și primitoare le-a deschis apetitul pentru citit. „Avem și cititori care au 60-70 de ani, vin cu drag la bibliotecă să citească sau să intre pe internet ca să vadă ce noutăți au mai

apărut. Este o investiție foarte bună pentru comuna noastră. Mă bucur că oamenii sunt interesați. Am fost plăcut surprinsă când am văzut cum circulă romanul „Îndrăgostită de un masai, din casă în casă. Am reușit să le captăm atenția și sper să avem mai mulți cititori”, a precizat Virginica Szabo, referent cultural.

Tot la bibliotecă se desfășoară și activitățile culturale. Fie că sunt simpozioane, expoziții de carte sau de pictură, toate îi atrag ca un magnet pe cei care iubesc cultura și cărțile.

Pe lângă activitatea sanitară, cunoscând atât de bine problemele cetățenilor din comună, m-am implicat și în problemele lor obștești...

Alexandra STEFANOV - pensionară în Cenei

Cum procedați cu pacienții dumneavoastră?

► Vin la mine cu o problemă, le dau medicamentul și apoi le scriu o rețetă. Întotdeauna am avut tot ce trebuie în casă, am fost obișnuită să am medicamentele la îndemână.

Am înțeles că v-ați implicat foarte mult în activitatea Ceneiului?

► Pe lângă activitatea sanitară, cunoscând atât de bine problemele cetățenilor din comună, m-am implicat și în problemele lor obștești. Din 1963 am fost deputat și apoi consilier, până anul trecut.

În comuna Cenei am venit în anul 1954. Pe vremea aceea nu exista Biserică românească, din cauză că nu prea erau români aici, ci foarte mulți erau sârbi, nemți și maghiari. După plecarea nemților în Germania au venit români la fermă. Aceștia s-au stabilit în colonie, unde aveau apartamente și când și-au mai adunat bani, au venit în casele

nemților. Așa că am început să fim din ce în ce tot mai mulți români. Dar nu aveam biserică, Comitetul bisericesc a făcut o cerere la Primărie, ca să le dăm un spațiu, dar le-am dat o casă care chiar și acum funcționează ca și Biserică. Era o casă nemțească cu trei camere și a fost aranjată în așa fel încât să fie săli de clasă, pe post de școală. Nu am avut parohie și nici preot, aparțineam de Biserica Ortodoxă din Bobda. Preotul din Bobda venea o dată pe lună la noi în Cenei, ca să țină slujba. Dar oamenii nu erau mulțumiți, deoarece eram din ce în ce mai mulți români și astfel m-am implicat cât am putut eu de mult și am reușit să facem o parohie și să aduc un preot – Părintele Petruț. Acum avem Biserică.

Cum a fost perioada în care ați fost consilier?

► A fost bine, fiindcă mie mi-a plăcut dintotdeauna să muncesc.

Cu ce probleme veneau oamenii la dumneavoastră, atât timp cât ați fost consilier?

► Păi, atunci nu era apă, nu prea era lumina pe la marginea satului. Abia acum, actualul primar a reușit și a rezolvat și problema iluminării și a apei.

Care era cauza principală pentru care nu se rezolvau proiectele propuse în consiliu?

► Nu existau fonduri așa multe ca și acum.

Sunt sigură că medicina și funcția de consilier nu au fost singurele în care v-ați implicat...

► Așa este, am fost și în comisia de învățământ și am ajutat în organizarea tuturor evenimentelor de la școală.

Vă considerați o femeie împlinită?

► Sunt mulțumită de tot ce am făcut. Și am căutat să fac tot ceea ce mi-a stat în putință și niciodată nu mi-am neglijat familia pentru că am căutat să împlinesc și toate datoriile și treburile gospodărești.

Ce sfaturi le dați cetățenilor din comună?

► Le transmit multă sănătate și le doresc să se bucure de tot ce se va face în această comună și în continuare. Primarul comunei noastre este un om foarte ambițios și vrea tot ce e mai bun pentru această comună. Iar domnului Ciobanu, deputatul nostru, îi doresc multă sănătate și îi transmit că mai avem ceva în plan. Dorim să schimbăm acoperișul Bisericii Catolice Reformate din Cenei, fiindcă din anul 1954 de când sunt eu aici, nu a fost schimbat niciodată.

INTERVIU REALIZAT DE
CORNELIA FLOREA

Foaiia F de Lugoj

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

2013 va fi anul cu cele mai multe investiții pe care le-a avut vreodată Lugojul

Francisc Boldea - primar al municipiului Lugoj

Anul 2012 a fost un an bun pentru domnul primar Francisc Boldea. Votul din 10 iunie, când a obținut un nou mandat de primar cu un fabulous procent de 76%, este foarte important. A câștigat și alegerile parlamentare în zona

Lugojului, reușind să refacă echipa care poate sprijini municipiul Lugoj, prin domnul senator Ilie Sârbu și domnii deputați Sorin Stragea și Dorel Covaci.

Dar și din punct de vedere administrativ 2012 a fost un an bun, având în vedere că foarte multe obiective, au fost realizate și demarate o serie de lucrări importante pentru viitorul Lugojului cum ar fi: finalizarea stației de epurare, realizarea a 85% din rețelele de apă și a 80% din rețelele de canalizare, demararea lucrărilor la noul ștrand, asfaltarea celor 32 de străzi, realizarea bransamentelor pe zece străzi și a trotuarelor asfaltate pe aproximativ 30 de kilometri, dalarea trotuarelor din zona A și B, realizarea parcarilor din cartierul Cotu Mic, ori modernizarea celor patru cartiere – Ștrand, Stadion 3, Stadion 1 și Țesători”. Perioada de criză economică pe care o traversăm și în acest an nu împiedică

municipalitatea lugojeană să urmeze programul de investiții propus.

„Sunt convins că 2013 va fi anul cu cele mai multe investiții pe care le-a avut vreodată Lugojul, chiar dacă la nivel național și județean atât 2012, cât și acest an, sunt ani de criză profundă”, a subliniat domnul Francisc Boldea.

Apoi, domnia sa, ne-a asigurat că „Vom continua și în 2013 să acordăm burse sociale pentru elevi și tichete sociale pentru persoanele defavorizate, vom premia persoanele cu vârsta peste 90 de ani și cuplurile care aniversează 50 de ani de căsătorie.

Consider că pentru municipiul Lugoj și pentru cetățeni eclipsa economică nu s-a simțit și cred că nu se va simți nici în 2013 din punct de vedere al administrației locale. În acest an, avem cel mai ambițios plan de investiții, cu finalizări pentru foarte multe obiective. Și aici mă refer la podul pietonal peste râul Timiș, la modernizarea ștrandului municipal, la amenajarea modern a cinematografului, la asfaltarea celor 26 de străzi, la izolarea termică a blocurilor, la începerea și finalizarea lucrărilor la noul bazin acoperit, la începerea proiectului de bransare gratuită la rețeaua de apă a cetățenilor de pe 60 de străzi. Toate acestea sunt obiective importante pentru că în proiectul de buget au asigurat sursa de finanțare. Din punct de vedere al protecției sociale – și aceasta este o componentă importantă pentru că eu sunt un primar social-democrat – vom continua și în 2013 să

acordăm burse sociale pentru elevi și tichete sociale pentru persoanele defavorizate, vom premia persoanele cu vârsta peste 90 de ani și cuplurile care aniversează 50 de ani de căsătorie. Cu fiecare lucrare, cu fiecare proiect pe care îl finalizăm, ne apropiem de obiectivul pe care ni l-am propus, acela de a transforma Lugojul într-un oraș modern în care să punem în valoare ceea ce avem frumos din vechime, dar și să construim la rândul nostru. Toate demersurile noastre au ca scop îmbunătățirea vizibilă a vieții de zi cu zi a cetățenilor orașului. Nu ne preocupăm doar rezolvarea problemelor serioase de infrastructură, ci dorim ca cetățenii să beneficieze și de un comerț civilizată. De aceea, după ce am schimbat fața bazarului, vom face și o piață agroalimentară modernă. De prea mult timp lugojenii caută locuri de agrement în alte părți, de aceea dorim să le oferim un ștrand modern și un bazin acoperit dotat corespunzător. Așa cum suntem hotărâți să continuăm să schimbăm din temelii fața fiecărui cartier, ne preocupăm și zona centrală. Vrem ca fiecare turist care ne vizitează orașul să plece cu dorința de a se întoarce la Lugoj. De aceea vom pune în valoare clădirile din centrul istoric, într-un program etapizat. Și cum, anul trecut nici criza și nici alegerile nu ne-au încetinit ritmul lucrărilor sunt convins că nici în 2013 nu vom avea probleme și obiectivele de investiții vor fi realizate conform programului”, a încheiat domnul primar.

SORANA KOȘ

OAMENI DE FALĂ AI „LUGOJULUI”

TIBERIU BREDICEANU

DORU POPOVICI

Motto:

Nu-i român ca bănățanu,
bănățan ca lugojanu,
lugojan ca Brediceanu

Tiberiu Brediceanu a fost nu doar un senin compozitor, care a prelucrat cu o emoționantă sinceritate și cu o simplitate expresivă, cântecele și dan-

surile din folclorul vestului românesc, ci și împătimitul artist cetățean, care prin muzică, prin condeiul său, creator de eufonii tulburătoare și prin activitatea în cadrul instituțiilor pe care le-a condus, ca un Appollon „narcotizându-și” melomanii – accentuăm: prin tot ceea ce a făcut ne-a dovedit că simte românește.

PREOȚI DIN PROTOPOPAIATUL LUGOJ ÎN SLUJBA VALORILOR CREȘTINE

CARMEN POPESCU

În perioada 31 ianuarie – 1 februarie 2013, au participat la Valea lui Liman, 13 preoți din Protopopiatul Lugoj și doi din Protopopiatul Făget la sesiunea de formare în cadrul proiectului „Alege Școala!”. Printre temele abordate: asumarea vocației de părinte în familie; impactul televizorului asupra educației copilului; criza valorilor și lipsa de modele în relația biserică-școală-familie; drama abandonului școlar.

Timp de două zile, participanții cuprinși în program au fost instruiți cu privire la prevenirea și combaterea fenomenului de părăsire timpurie a școlii și la prevenirea delincvenței juvenile prin dezvoltarea la nivel parohial a unor soluții alternative de tip „școala de duminică”.

Peste 415 de copii din protopopiatele Lugoj și Făget, atât din mediul rural, cât și urban, cu vârste cuprinse între 6 și 17 ani, vor beneficia de sprijin pentru a nu abandona școala. Acest proiect a avut loc cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel și cu aprobarea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, fiind implementat de Fundația World Vision România, în parteneriat cu Patriarhia Română, cu sprijinul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Foaia de Caransebeș

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Poți fi idealist în alpinism, poți să fii idealist și ca viceprimar

Coco GALESCU - viceprimarul orașului Caransebeș

Alpinist de excepție și un bun viceprimar. Cu dragoste și cu pasiune, Coco Galescu a reușit să găsească un echilibru între cele două compartimente, atât de diferite. Fie că escaladează un munte, fie că ține o ședință la primărie, Coco

Galescu a demonstrat că nimic nu este imposibil, atunci când îți dorești cu adevărat. Cu franchețea ce-l caracterizează, omul Galescu, ne-a vorbit deschis despre domeniile în care activează cu atâta plăcere.

Alpinist sau viceprimar ce este mai greu?

▶ Ca alpinist ești pus de multe ori în situații limită, apărute spontan. Atunci ești nevoit să găsești soluții rapide. O rezolvare neadecvată poate da naștere la situații dramatice. Proiectele din alpinism se desfășoară pe termen scurt; o zi, două, o săptămână, o lună sau două. În funcție de anvergura obiectivului de cucerit (un simplu perete de stâncă, un vârf în Alpi sau unul în Himalaya).

Statutul de viceprimar, se referă la o implicare de cursă lungă. Obiectivele în administrație nu

sunt atât de palpabile, de măsurabile ca și în alpinism. Ședințele cu reprezentanții compartimentelor din subordine, aspectele executive legate de buna desfășurare, funcționalitatea aparatului administrativ, presupun un consum zilnic, mai puțin spectaculos decât cel din alpinism. Unitățile de măsură cu care apreciezi realizările, sunt total diferite în cele două planuri. Pe de altă parte, suportul filozofic care stă la baza unei confruntări cu natura, nu are nicio legătură cu veleitățile impuse de o funcție în cadrul unei instituții publice.

Cele două joburi au ceva în comun?

▶ Poți fi idealist în alpinism, poți fi idealist ca viceprimar. Dar în niciun caz nu este suficient atât. Ambele domenii vizează împlinirea, concretizarea în plan fizic, material, a ceea ce-ți propui. Mai mult, când m-am hotărât să candidez în Consiliul Local pentru funcția de viceprimar am știut că multe din calitățile din alpinism pot găsi o corespondență favorabilă aici: tenacitate, voință, încredere, mobilizare etc.

Dacă vreodată ar trebui să alegeți între cele două, ce ați alege și de ce?

▶ În plan sentimental, chemările lăuntrice m-ar împinge spre alpinism, spre zărilor nesfârșite, spre libertate. Sub alte aspecte, familial, profesional, cred că aș opta pentru a doua, însă refuz să-mi imaginez o situație care m-ar putea

constrânge într-un asemenea hal. Domeniul alpinismului rămâne pentru mine un refugiu, cel puțin, de ordin mental. Toți avem nevoie de o iluzie care să ne justifice existența.

Când erați mic visați să deveniți?

▶ Am crescut printre cărți, într-o casă cu o bibliotecă uriașă și la un moment dat, mă imaginam spre maturitate, scriitor. Dar mi-a plăcut enorm să visez, să mă imaginez personaj de romane, plecat în călătorii nebănuite, confruntat cu situații imprevizibile. Am avut momente, în care mi-era teamă să nu ies din povestea reală, în care trăiam. Așa s-a întâmplat în Alaska, Patagonia, Himalaya, la Polul Nord sau la Polul Sud. Întâlnirea cu alpinismul m-a răsplătit pentru tot ce tânjeam când eram copil.

Un mesaj pentru toate femeile cu prilejul mărțișorului...

▶ Cele mai frumoase elemente din natură, care mi-au bucurat privirea în călătoriile mele, au fost niște fulgi de zăpadă de o simetrie și geometrie impecabilă. Cristale pure, alcătuite din cea mai curată zăpadă din lume, zăpada din Laponia. Cu ocazia lunii martie, ofer în mod imaginar aceste simboluri însoțite de șnururi roșii, tuturor femeilor!

INTERVIU REALIZAT DE
MELANIA RANCEANU

LECȚIA DE ISTORIE

ȚARA BANATULUI

GRAȚIELA CÎLNIC

Țara Banatului reprezintă provincia istorică situată în extremitatea sud - estică a entității teritoriale Mitteleuropa.

Arealul Țării Banatului, având aproximativ forma unui pătrat, are, ca limite naturale, la nord râul Mureș, la vest râul Tisa, la sud fluviul Dunărea, iar la est un traseu prin vestul Carpaților Meridionali și prin sudul Carpaților Occidentali.

Suprafața Banatului, de 28526 kmp este astăzi împărțită între trei țări. Cea mai mare parte, cca. două treimi, aparține României (18966 kmp), cca. o treime aparține Serbiei (9276 kmp), iar o mică parte, 284 kmp aparține Ungariei. Din punct de vedere administrativ, teritoriul Țării Banatului este, în prezent, divizat astfel:

În România:

- județul Timiș, în întregime
- județul Caraș - Severin, mai puțin localitățile Băuțar, Bucova, Cornișoru, și Preveciori, formând, împreună, comuna Băuțar
- județul Arad, doar partea de la sud de râul Mureș
- județul Mehedinți, numai

Baia Nouă, Dubova, Eibenthal, Ieșelnița, Orșova și Svinița. Câteva localități din arealul tradițional bănățean au dispărut sub apele lacului de acumulare Porțile de Fier.

- județul Hunedoara - localitățile Sălciva și Pojoga

În Serbia:

partea situată la est de Tisa a provinciei Voivodina:

- Districtul Banatul de Nord (sârbă: Severni Banat) (mai puțin municipalitățile Ada, Senta și Kanjiza, situate la vest de râul Tisa)

- Districtul Banatul Central (sârbă: Srednji Banat)

- Districtul Banatul de Sud (sârbă: Južni Banat)

precum și în Serbia centrală:

- Zona numită Pančevački Rit, formând partea din stânga Dunării a municipalității Palilula, inclusă zonei metropolitane Belgrad

În Ungaria:

- O mică parte din comitatul Csongrád și anume partea situată în unghiul sudic format de râurile Tisa și Mureș, până la frontiera de stat cu România și Serbia.

Caransebeșul de altădată

Liceul Traian Doda

Foaia de Bata

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Ureau să le asigur tuturor sătenilor un trai mai mult decât decent!

Ion MICURESCU - primarul comunei Bata

De când este primar în Bata, domnul inginer Ion Micurescu a reușit să ridice standardul de viață al locuitorilor. A promis că va asigura un trai decent și liniștit tuturor

sătenilor din comună și s-a ținut de cuvânt. Om respectabil, primarul ne-a vorbit cu drag despre realizările sale.

În timp și cu răbdare, ați făcut multe lucruri frumoase în comuna dumneavoastră. Ne

puteți enumera câteva dintre proiectele pe care le-ați realizat?

▶ Cu ajutorul bunului Dumnezeu, am reușit să fac aproape tot ce mi-am propus pentru această comună. Am îmbunătățit infrastructura rutieră și pietonală, am asfaltat un drum comunal dar și câteva poduri.

Ce ne puteți spune despre iluminatul public?

▶ L-am reabilitat complet. Mă bucur că am reușit să montez pe fiecare stâlp din comună becuri economice.

Școala și căminul?

▶ Și cele două instituții au fost renovate. Acum avem și un teren de sport cu gazon sintetic pentru elevi dar și pentru locuitorii din

comună care sunt dornici să facă sport.

Sunt mulțumiți sătenii de aceste realizări?

▶ Eu cred că sunt! Cel puțin, cei care practică agricultura, s-au arătat bucuroși atunci când am construit un gard de 5,5 km în jurul comunei pentru a împiedica animalele sălbătice să le strice culturile. Și credeți-mă, are eficiență maximă!

Ce planuri mai aveți pentru comuna Bata?

▶ Încă mai am multe obiective, ce așteaptă să fie realizate. În viitorul apropiat îmi doresc să înființez și un centru de informare turistică pentru cei care doresc să ne viziteze comuna.

INTERVIU REALIZAT DE
RUXANDRA PACURARIU

MAI ARE DASCĂLUL UN LOC DE CINSTE?

Dalia MOȚ

Îmi umblă prin minte vorbele lui Sadoveanu despre dascălul său și școala de odinioară. De câte ori stau în povești cu tata moșu, închipuirile mele despre ce a însemnat școală la Bata, în satul meu, răsar la fel de blajin ca ochii lui „Domnu Trandafir”. Și-n orice așezare de prin părțile noastre, așa se petrecea. Dascălul avea locul lui de cinste în vatra satului, școlarii se grăbeau să

învețe buchiseala și părinții se bucurau că vița lor răzbate cu lumină prin întunericul obștei, către știința de carte.

Nimic pe lume nu te înfioară mai mult decât locul unde, odată, a fost școala. Și, trecătoare fiind toate cele lumești, numai plăturile mai rămân neclintite. Pământul. Despre care îmi zicea buna într-o dimineață ca să nu-l înstrăinez. Că peste pământ trec și apa, și focul, și barbarii. Și el nu pier. Rămâne locului... Și poate, asemenea, va rămâne și umbra dascălilor care veacuri de-a rândul au trecut prin vatra noastră, să lase un semn de învățatură, cu credința și cuminența unor apostoli... Iară apostolii neamului nostru nu i-au învățat niciodată pe copiii din pricină că se temeau de cei mari. Le era drag să-i învețe, de parcă ar fi fost copiii lor... Învățăceii simțeau întotdeauna acest lucru. Chiar dacă se sfiau să o spună-n gura mare ori, poate nici nu ar fi putut să o spună la vremea aceea, până când s-au făcut mari și li s-a înstăpânit cu înțelepciune mintea.

Școala unde a învățat tata moșu nu mai este. Acum școlarii învață pe aceeași vatră, într-o clădire nouă, înaltă și frumoasă. Mai mult de-atât, cu termopane și încălzire centrală, o școală europeană, cum ne place să ne lăudăm noi, cei care am trudit pentru ea.

Tata moșu a deschis porțița, într-o după-amiază, pe furiș. Și n-a intrat la mine, în școala cea nouă. S-a învârtit pe lângă gazonul verde și a mângâiat pietrele sure, colțuroase, din curtea școlii. Încovoiat de spate, s-a poticnit cu șuba șaniorită pe una din ele. O lacrimă îi tulbura pomeții încrețiți ai obrazilor. Și gândurile au pus stăpânire peste sufletul lui. Din școala de odinioară a lu tata moșu au mai rămas numai pietrele sure, de stean, care mângâiau în dantelării sparte iarba crudă a primăverii.

- Colea, într-o odaie scundă și răcoroasă, intra, cu binețe, Ioanichie Nestor, dascălul meu, să ne învețe carte!... Și popa Timie Ișfănescu se grăbea la religione!... suspina moșu.

Povara anilor mulți s-au așternut peste odăile școlii de altădată, peste ograda în care se juca moșu meu, peste sat și peste pletele lui cărunte.

Numai dascălii i-au rămas în minte... Să le omenească amintirea.

POVESTEA NUMELUI ACESTUI SAT

Delia MICURESCU

Comuna Bata, cu prisosință satul Bulci, a luat ființă în secolele XII-XIII, sub denumirea asemănătoare pe care o are și astăzi. Atestarea documentară a satului Bata este din anul 1367, după Conscripția lui Mercy, aflându-se, mai întâi, ca posesie a Abației din Bulci.

Pe vremuri, se pare că satul nostru s-ar fi numit „Balta”, însă cu timpul, numele acesta pierzând consoana „l” s-a transformat în „Bata”, denumirea inițială.

Povestea numelui acestui sat este foarte veche, așa cum a ținut să ne-o mărturisească uica George a lu' Marina, care o știa de la vecina lui, baba Marta, buna lu Marea lu Licu, muiere tare batrână și ea, pe când el să fii fost numa de-o șchioapă. Baba Marta îi povestea că „talpoanele cășălor erau făcuțe cam nalce, cătră patruzăși dă țance (40 cm), ca să nu să bajie apa în casă, la ploaie”. Dovada este elocventă, fiindcă aceste locuri au fost foarte joase, mlăștinoase. Și în zilele noastre se află terenuri joase (bălți) în jurul satului, sub denumirea de Mureșul Mort, Balta Mare sau Văduț. În vremuri mai îndepărtate, satul era așezat pe dealurile din împrejurimi, deoarece pe vatra actuală a satului era o baltă mare. Însă pe măsură ce s-au retras apele, în albia Mureșului, care se află la vreo doi km de sat, oamenii au coborât către șes, „la drumul ăl mare”, strămutându-și gospodăriile, construind case noi, mai întâi din lemn, că aveau păduri îndestulate (Feacul și Roibanul), și din piatră că aveau Dealul Cameniței (bazalt), mai apoi din cărămidă, în locurile unde se găsesc, în mare parte și astăzi.

În vremea stăpânirii austro-ungare, găsim în documente că autoritățile consemnau denumirea Batta ori Batha, în ortografie maghiară.

Bata sau Balta, cum o știu moșii și strămoșii noștri, a rămas satul nostru românesc în vremelnicia vremurilor.

Bata la ceas de sărbătoare

Foaia de Prigor

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Comuna Prigor are Centru de Informare Juristică de 150.000 de euro!

Pavel VERINDEANU - primarul comunei Prigor

De domnul Pavel Verindeanu, primarul Prigorului, l-am găsit la noul Centru de Informare Turistică, așezat strategic la intrarea în comună. Edilul ne-a prezentat și nouă sediul modern, recent inaugurat, ce co-

respunde în totalitate, standardelor europene.

Ce rol are, acest Centru de Informare Turistică?

► Centrul de Informare Turistică are ca misiune promovarea comunei Prigor, ca valoare culturală, istorică, economică și religioasă în context european.

El asigură legătura indispensabilă a comunei cu turiștii, îi informează corect și îi îndeamnă să viziteze cele mai frumoase locuri din zona noastră.

Am observat că promovați acest Centru și pe internet, ce ne puteți spune despre pagina online?

► Site-ul turismprigor.ro are și el rolul de a promova comuna și nu numai. Găsiți acolo obiective turistice din Munții Semenic, Cheile Prigorului, Cheile Nerei, Parcul Mulinologic și o să mai adăugăm și altele. Avem mai multe rubrici interesante dar și o galerie foto, foarte

frumoasă.

Ce au spus sătenii din comună, referitor la acest centru?

► Sper că au fost plăcut surprinși. Este o investiție bună pentru comuna noastră și îmi doresc să atragem cât mai mulți turiști.

Pe viitor, ce proiecte mai aveți pentru comună?

► Avem în plan să construim o bază sportivă, în comună, cu teren de fotbal, teren de volei și un ștrand, iar în satul Pataș, pregătim un proiect pentru modernizarea căminului cultural.

INTERVIU REALIZAT DE
MILENA LAZIC

ACASA-N PRIGOR

Vasile CAREBA

*Când mi sufletu prea plin ge dor,
Alinare, îmi caut la mine-n Prigor
Ochii i-am deschis, aici în sat
Și am crescut cu doina dulce gin banat!*

*Și acuma, când vin de deoarce acas,
Simt că inima aicea m-o rămas
Știu a cui îi, orice casa-n sat
Și toți oamenii ce-n urmă i-am lasat.*

*Cineri și bătrâni, care-i cinstesc
Cât mă bucur doamne, ca sa-i întâlnesc
Pietrele pe gealuri, frunza-n fag
De toate mi dor și de toți mi drag!*

PRIGOR, UN SAT DIN ȚARA ALMĂJULUI

NARCISA DOHANOV

Urând de la Orșova spre Mehadia, apoi cotind spre vest și trecând prin Iablanita și Lăpușnicel, ajungi în Prigor, una dintre cele mai mari comune din județul Caraș-Severin, ce se întinde pe o suprafață de 300 km², între masivul Semenic la nord și Munții Almăjului la sud. Localitatea situată în partea de sud-vest a României, în depresiunea Valea Almăjului, s-a format din cătune, unde localnicii își construiseră case de-o parte și de alta a râului Prigor.

Denumirea este prima dată menționată într-un document din anul 1550, cu ocazia vânzării moșiei din Prigor de către Dorotea, fata almăjeanului George Gorban. Cele cinci localități – Prigor, Pataș, Borlovenii Vechi, Borlovenii Noi și Putna – au o populație de aproximativ 3.000 de locuitori. Pe cele circa 30.100 ha, găsești păduri de foioase, pajiști întinse, pășuni și ceva teren arabil. În pădurile de fag, gorun, frasin și salcâm sălășluiesc lupi, urși, porci mistreți, vulpi și căprioare.

Deoarece predomină fânețele și pășunile, principala ocupație a locuitorilor este creșterea animalelor. În fiecare gospodărie sunt de la două la zece vaci. Deși nu au animale de rasă pentru lapte, mulțumindu-se cu producția vacilor Bălțata Românească și a oilor Rațcă, câțiva fermieri au mers împreună cu primarul la IndAgra să se intereseze de diferite rase de animale, considerând că este singura lor șansă de dezvoltare. Din păcate, momentan numărul animalelor este în scădere pentru că prețul laptelui e mic. Primăria s-a preocupat ca oamenii să nu piardă subvențiile acordate de stat, ajungând ca la birourile pentru primirea subvențiilor să se lucreze și cu 60 de oameni pe zi.

Puținul teren arabil este cultivat cu porumb și cartofi. Și pentru că este zonă de deal, o altă ocupație a almăjenilor este pomicultura, livezile lor fiind

formate mai ales din pruni și meri, din care, aici, se face o țuică tradițională, aromată, numită „Răchia de Banat”.

Zona nu a fost niciodată colectivizată, motiv pentru care livezile sunt foarte bine întreținute, iar valorificarea țuicii este o sursă de trai pentru mulți dintre localnici. Aceștia speră ca „accizele europene” pe acest produs să fie stabilite la o producție mai mare, astfel încât micii producători să nu fie afectați.

Oamenii din comună se îndeletnicesc cu meșteșuguri tradiționale, fiind fierari, tâmplari, croitori și apicultori. Medicul satului este ajutat de „Maica Ana”, o femeie deosebită, pe care toată lumea din Valea Almăjului o cunoaște. De-a lungul anilor, mâinile ei fine au „reparat” multe fracturi, entorse și răni de tot felul, astfel încât este respectată și iubită. Viața artistică și culturală a prigorenilor este susținută în cele 5 școli și 4 grădinițe (în Prigor este școală de arte și meserii, pregătind copiii de la clasa I la a XI-a) și de către ansamblul folcloric de amatori, numit „Doina Prigoreană”, care participă la diverse manifestări folclorice, reprezentând comuna.

ÎN PLINĂ MODERNIZARE

Primarul comunei, domnul Pavel Verindeanu, ne bucură cu investițiile care au schimbat fața comunei. Prin programul SAPARD s-a introdus alimentarea cu apă potabilă, în sistem centralizat, în trei sate, în celelalte două urmând în anul care a început. La acest proiect se adaugă construirea rețelei de canalizare, a unor drumuri forestiere și dotarea școlilor cu calculatoare.

Din fericire pentru crescătorii de animale de aici, în comună există o fabrică de prelucrare a laptelui, care respectă toate normele impuse de legislația în vigoare, prelucrând 15.000 l de lapte/zi. Industria locală este completată de cele trei fabrici de prelucrare a lemnului.

Din păcate, cel mai dezavantajat sector este turismul rural. Spun aceasta pentru că poziția pe care o are Prigor între munții Semenic și Almăjului oferă un potențial turistic inestimabil, pe care sigur că prigorenii vor învăța să îl exploateze așa cum trebuie în viitor. Lipsa pensiunilor în zonă nu este, sper, decât o situație temporară.

Din cele 480 ha deținute de primăria Prigor pe muntele Semenic, 40 ha au fost parcelate pentru construirea unui sat de vacanță. Prin licitație publică au fost adjudecate 130 de parcele care vor fi concesionate pentru 45 de ani. În doi ani vom vedea conturat Satul de vacanță de pe Semenic, un sat european atât după standardele de construcție, cât și după cei care îl vor popula: români, germani, italieni și spanioli.

O altă modalitate de a aduce venituri comunei constă în închirierea de terenuri pentru amplasarea unui lanț de centrale eoliene care vor produce și transmite energie în rețeaua națională. Se vor amplasa 15 instalații pe 250 mp fiecare. În mod cert acestea vor îmbogăți peisajul și ne vor duce cu gândul la melegurile olandeze. Vom veni la Prigor, satul cu morile de vânt de pe Semenic. În comuna Borlovenii Vechi s-a concesionat unei firme italiene o carieră de piatră de unde se extrage pentru export.

Banii atrași până acum prin aceste contracte au fost investiți în modernizarea și asfaltarea șoselelor laterale. S-au asfaltat 3 km, urmând ca și alți cetățeni să „iasă din noroaie”.

Există numeroase posibilități de investiții, principalul atu fiind numărul mare de tineri instruiți, capabili să se adapteze la cerințele momentului.

Am văzut și v-am prezentat cum arată un sat cu oameni gospodari pregătit pentru Europa, un sat care merită să se pună în valoare deschizându-și porțile turismului rural. Treceți pe aici și veți găsi ospitalitatea românească la ea acasă!

ÎNSEMNĂRI ÎN ȚARA BANATULUI

E martie, și scriu în târnațul curat al casei din Coșarii, aflată lângă inima satului, adică lângă biserică. Casa asta, îmi este cea mai dragă dintre toate proprietățile moștenite. De jur-împrejur, dealuri înalte. Și pădurea, pădurea gata de-nnoire, pădurea pe care o cutreier, în fiecare dimineață, cu pas strunit de încântare. De câteva zile, mantia primăverii s-a desfășurat deasupra frunzelor ruginii, împodobită cu brebenei galbeni, cu brândușe violet, și ghiociei albi ce se leagănă la adierea caldă a vântului blajin, precum imamul la ceasul namazului.

Lătratul câinelui care mă urmează la pas, ar tulbura liniștea pădurii, dacă nu s-ar însoți cu grohăitul unui mistreț, cu boncănitul cerbului, cu liorpăitul vulpii în ochiul de apă, cu zborul corbului bătrân... De sub pulpana unei ferigi, un petic de zăpadă rupt din peșchirul zăpezii, strălucește diamantin vederii. Egoistă această iarnă care pentru încă o fărâmă de existență, bate cu aripi de ger în conturul primăverii. Nu mai știu nici anotimpurile să se despartă...

E martie și în noaptea echinocțiului, heruvimi vor aprinde stelele reînvierii. Însetați de libertate, mugurii pomilor mei, ca niște miracole învăpăiate de dorul luminii, adastă clipa preschimbării în flori. Mugurul e un prunc de origine-augustă!

Ciripit de păsări libere, zumzet adormitor de gâze, fluturi baletând la ceasul amiezii și greieri țârâind la vremea amurgului. E primăvară și dragostea Domnului coboară deasupra pământului.

Da, are dreptate Sfântul Augustin, unul din cei patru Părinți ai Bisericii Occidentale, când spune: „Despre Dumnezeu se poate spune totul și nimic din ce se spune despre Dumnezeu nu e suficient spre a fi demn de Dumnezeu”.

M-am născut într-o duminică de primăvară, și primăvara, îmi aduce de atunci, miros de lemn tânăr în nări, și mereu, dragostea pe pragul vieții mele.

Primăvara e zestrea cea mai de preț a tinereții. A iubirii călătorind de la o inimă la alta pe picioarele azurii ale speranței. Într-o primăvară, am văzut-o rostogolindu-se ca în anii prunciei, pe tăpșanul verde, cu pulpele dezgolite de bucuria alunecării, răsând de lațul timpului ce încerca zadarnic să-i cuprindă mijlocul. Mijlocul ei, răgaz pentru desfătarea ochilor.

În „La medicine du corps énergétique” de Jeannine Fontaine, este reprodusă scrisoarea unui șef de trib indian adresată Președintelui SUA în anul 1894, ca răspuns la cererea acestuia de a le cumpăra o parte din pământurile lor.

După ce coloniștii sărăciei, ajutați de evreii sefarzi cărora America le datorează totul și încă ceva, cumpăraseră pământ de la lumea civilizată a Europei - de la Napoleon, Louisiana, cu 3 cenți acru, de la ruși Alaska, cu 4,74 cenți pe hectar - au încercat și cumpărarea pământului indian. Dacă Napoleon și țarul Alexandru al II-lea, au vândut din multul străin lor, în cazul indienilor, răspunsul - refuz al șefului de trib, reprezintă o lecție pe care lumea modernă, era să scrie civilizată, nu o va înțelege nici evidențiată pe tablă.

*

„Cum s-ar putea vinde sau cumpăra cerul ori căldura pământului?” îi scrie în răspunsul-refuz, bătrânul șef de trib. Și mai departe:

„Dacă prospețimea aerului și murmurul apei nu ne aparțin, cum le putem vinde? Pentru poporul meu nu există colț al acestui pământ care să nu fie sacru. Un ac de pin care sclipește, un mal nisipos, o brumă întinsă în mijlocul pădurii întunecate, totul este sfânt în ochii și în memoria celor din poporul meu. Seva care urcă în arbori poartă în ea credința Pieilor Roșii; fiecare lumină și fiecare insectă sunt sacre pentru memoria și credința poporului meu. Când albi merg la ceruri și uită locul natal, morții noștri nu-și uită niciodată acest pământ frumos pentru că el le este mamă. Noi facem parte din pământ și el face parte din noi. Florile sunt surorile noastre, cerbii, caii, vulturii sunt frații noștri; crestele stâncilor, rouă preiilor, căldura din pieptul poneilor și omul aparțin aceleiași familii. Acest, pământ este sacru pentru noi. Iar apa scânteietoare care se prăvălește în râuri și pâraiașe nu este numai apă, ea este sângele strămoșilor noștri. Trebuie să-i învățați pe copiii voștri că pământul nostru este sfânt, că fiecare imagine ce se reflectă în apa clară a lacurilor este ca o fantomă care vorbește despre întâmplări, despre amintiri

ale vieții celor din poporul meu. Murmurul

VASILE TODI

apei este vocea tatălui meu. Râurile sunt surorile noastre; ele ne astâmpără setea, ne poartă canoarea și ne hrănesc copiii. Dacă noi vă vindem pământul nostru va trebui să vă amintiți toate acestea și să-i învățați pe copiii voștri că râurile sunt surorile noastre și ale voastre și de aceea trebuie să le iubiți ca pe frații voștri. Noi știm că omul alb nu înțelege modul nostru de a vedea lucrurile. Pentru el o palmă de pământ face cât oricare alta pentru că el este un străin care vine în noapte, își ia de pe pământ ceea ce îi trebuie și-l părăsește. Pământul nu-i este frate, ci dușman, își uită mormântul tatălui său și își crește copiii fără dragoste de pământul natal... El tratează pe mama sa, pământul, și pe tatăl său cerul, ca pe lucruri care se pot cumpăra, jefui sau vinde, asemenea oilor și perlelor colorate. Lăcomia sa va sărăci pământul și-l va lăsa pustiu. Eu nu știu nimic, modul nostru de a fi diferă de al vostru (...) Nu există un colț liniștit în orașele omului alb. Nicăieri nu se aude creșterea ierbii primăvara sau bătaia aripilor de fluturi. Dar poate că este așa pentru că eu sunt un sălbatic și nu înțeleg. Zgomotul din orașe te asurzeste. Ce rămâne din viață dacă nu poți asculta clipocitul apei și cântecul broaștelor în noapte? Dar, poate este așa pentru că eu sunt un sălbatic și nu înțeleg. Indianul preferă adierea vântului care mângâie oglinda iazului și mireasma vântului spălat de ploaia de amiază sau parfumat de pini. Aerul este scump omului roșu pentru că toți împart același suflu. Animalul, arborele și omul - toți respiră la fel. Omul alb nu pare să perceapă aerul pe care îl respiră. Asemenea unui muribund, el nu-i mai recunoaște mirosul... Trebu-

ie să știți că aerul este cu mult mai prețios și că suflul aerului este același în toate lucrurile care trăiesc. Aerul care a dat strămoșilor noștri prima lor respirație primește, de asemenea, ultima lor privire. Și dacă ne vindem pământul, voi trebuie să-l păstrați curat și sfânt pentru ca omul să poată simți mângâierea vântului și dulceața câmpului în floare. Dacă hotărâm să vă vindem pământ, voi pune o condiție: omul alb trebuie să trateze animalele de pe acest pământ ca pe frații și surorile sale. Eu sunt sălbatic și nu înțeleg un alt mod de a trăi. Am văzut miile de bizoni care putrezeau în preerie lăsați acolo de omul alb care i-a ucis din goana trenului. Eu sunt un sălbatic și nu pricep cum acest cal de fier care fumegă poate fi mai important decât bizonii pe care noi nu-i ucidem decât pentru nevoile vieții noastre. Ce este omul fără animale? Dacă toate animalele ar dispărea, omul ar muri complet solitar, pentru că tot ceea ce li se întâmplă animalelor i se întâmplă imediat și omului. Toate lucrurile sunt legate între ele. Spuneți copiilor voștri că pământul de sub picioarele lor nu este altceva decât cenușa strămoșilor noștri... Învățați-i pe copiii voștri ceea ce noi i-am învățat pe ai noștri - pământul este mama noastră și ceea ce se întâmplă pământului, nouă ni se întâmplă și se întâmplă copiilor pământului. Dacă omul

batjocorește pământul, pe sine se batjocorește. Noi o știm de mult - nu pământul aparține omului, ci omul pământului. Noi o știm bine - toate lucrurile sunt legate între ele, așa cum sângele face legătura între membrii aceleiași familii. Nu omul a țesut pânza pământului; el este doar un fir. Tot ceea ce el face cu pânza pământului, lui își face. Nici omul alb care are un Dumnezeu... nu poate să nu împărtășească acest destin comun. Când ultimul om va dispărea de pe acest pământ și când amintirea sa nu va mai fi decât umbra unei imagini care străbate preeria, râurile și pădurile vor păstra spiritul fraților mei pentru că ei iubesc acest pământ ca pruncul bătăile inimii materne. După toate, noi suntem probabil frați și surori. Există ceva pe care noi îl știm bine și pe care omul alb îl va ști poate într-o zi: Dumnezeu nostru este același cu al vostru. Voi credeți că Dumnezeu este numai al vostru ca și pământul nostru. Este imposibil. El este Dumnezeu omului și are aceeași îndurare pentru toți oamenii, albi sau roșii. Cel ce-și murdărește patul va pieri într-o zi sufocat de propriile sale mizerii. Dar în timp ce noi pierim, voi veți străluci iluminați de forța unui Dumnezeu care v-a condus pe acest pământ și care, într-un scop special, v-a permis să ne dominați. Acest rost este ciudat pentru noi. Noi nu înțelegem pentru ce sunt uciși toți bizonii, de ce nu sunt domesticii caii sălbatici, de ce lucrurile cele mai ascunse ale naturii sunt înăbușite de mirosul greu al oamenilor, de ce privilegiștea frumoaselor coline este tulburată de strigătele lor.

Unde sunt desigururile ascunse? Au dispărut.

Unde este marele vultur? A dispărut și el.

Este sfârșitul vieții și începutul supraviețuirii.”

Ce e viața! Îmi este dat să citesc această pagină de demnitate, chiar pe pământul vândut al Țării Banatului...